

Retalls d'educació

Fent amics

Clara Puigventós.

PSICOPELOGA I DIRECTORA DE PROJECTES A LA BAULA SCCL

Gemma Torregrosa. DIRECTORA TÈCNICA A LA BAULA SCCL

T'has preguntat mai per què tens els amics que tens? Tots sabem que els infants de menys de 2 anys juguen de costat amb altres nens però difícilment interactuen, estan a l'etapa egocèntrica del seu desenvolupament, és entre els 2 i els 6 anys que inicien la seva faceta social, i en aquesta es produeixen els primers aprenentatges sobre com establir relacions socials amb els altres.

Generalment busquem similituds culturals, coses que ens facin semblants, un joc o un esport que ens agradin, cançons que sapiguem tots dos... fins i tot similituds

físiques, color de pell, estil de roba, i llavors automàticament el cervell s'estructura d'una manera inconscient i classifica les persones entre les que són com jo, «dels meus», els meus amics, i els altres, els que no són com jo... Aquesta classificació serveix per prejudicar uns i altres i atribuir unes característiques de personalitat que no es basen en cap criteri objectiu.

Això ens porta als primers estadis d'exclusió dels altres, els infants que no han aconseguit encaixar en cap grup ho saben bé. Aquests mecanismes es generen perquè ens donen seguretat, sabem que allò que és similar a nosaltres es comportarà

d'una manera esperable i previsible i això ens dóna seguretat. A més desconfiem del que no coneixem perquè és més fàcil, ens costa menys... quan hem d'entendre alguna cosa nova ens suposa un esforç més gran.

Per tant, si volem lluitar perquè ja des de la infantesa aprenguem a no prejudicar l'altre, a no rebutjar-lo, a no atribuir-li característiques de personalitat sense conèixer-lo, hem de començar de ben petits, donant la importància que es mereix a la socialització dels infants.

Aprendre a fer amics... és un tema crucial per als infants, per als que no tenen problemes a fer-ne semblarà una incursió de l'escola o els pares en un terreny que és connatural als infants, però no és així semblats per ser acceptats pels altres, potser perquè ja d'entrada són percebuts com a diferents, d'altres que són tímids i no saben com fer amics... i acaben generant unes es-

tràtiques de socialització que acaben sent perjudicials per a si mateixos, com l'agressivitat, l'autoexclusió, la transgressió...

Mitjançant els amics, els infants experimenten i aprenen a guanyar i a perdre, a enfadar-se i a reconciliar-se, aprenen què és just i què no, a modular les seves opinions i comportaments en funció de l'aprovació o rebuig dels altres. Aprenen que diferents persones i situacions requereixen diferents comportaments i comencen a entendre el punt de vista de l'altre. Aprenen els rols determinats pel gènere. Quan un infant estableix una relació d'amistat aprèn a establir normes, a sospesar alternatives i a prendre decisions. L'amistat i el fet de formar part d'un grup millora el sentimient d'autoestima. Tant els pares com els mestres hem de posar l'òptica en aquest tema i potenciar-lo. En resum, quan dotem els infants d'eines per socialitzar-se, estem lluitant també contra la desigualtat social.

La mirada femenina

El pintor Ramon Pichot i la seva última model

Susu

ESCRITORA

La meua història amb el pintor impressionista Ramon Pichot va transcórrer quan jo tenia vint-i-dos anys, ell en tenia vuitanta. Estava acabant la meua carrera, i buscava una forma de guanyar alguns diners per poder mantenir el lloguer de l'apartament al qual m'havia mudat al carrer Torrijos del barri de Gràcia.

Vaig conèixer la filla de Pichot en una classe de dansa contemporània. Ella era més gran i m'observava a través del mirall. Un dia, mentre ens canviàvem al vestidor, em va preguntar si m'interessava treballar per al seu pare, un pintor molt conegut de l'escena catalana i que necessitava una model. És una bona persona i et pagarà, va dir. Vaig acceptar el repte.

Recordo que vaig haver de pujar una pujada que em va deixar sense alè i que la casa, una antiga mansió modernista, em va semblar digna d'una pel·lícula de Hitchcock. Ramon em va rebre en una estança de sostre alt plena de pots de pintura i llenços. Era un home elegant, d'aspecte seriós, amb les mans grans i plenes de pintura, i mirada de cirurgià. Em va fascinar.

Estava una mica nerviosa perquè la idea de posar em feia una mica de por. No estava disposada a fer qualsevol cosa com despullar-me i passar-me hores nua davant de la mirada d'un estrany. A la ràdio sonaven els Quaranta Principals i vaig pensar que el volum estava massa alt.

Ramon va aclarir que no havia de despullar-me i que em pagaria vint mil pessetes setmanals si posava cada dia durant un mínim de cinc hores. El lloguer em sortia per quaranta mil al mes així que vaig pensar que, al capdavant, aquella aventura podria cobrir-lo de sobres.

Retrat realitzat per Ramon Pichot

Em va portar als peus d'un bagul que contenia peces de roba. Vaig triar una falldilla grisa i una camisa de color rosa pal sense mànigues. Després em va convidar a estirar-me en un sofà blau estratègicament col·locat davant d'una taula amb un joc de te. Havia de moure'm fins a trobar un posat relaxat i bell. En el meu intent per no ser la típica model de pintor, i atès que em sentia una mica ballarina, em vaig posar a fer poses una mica més arriscades, i em vaig col·locar de cap per avall. Ramon va riure. No cal que facis coses rares, em va dir. Va refregar el pinzell sobre la seva paleta, i va començar a remoure l'oli. Llavors, va fixar la seva impenetrable mirada en aquell quadre del qual jo era una peça clau i va xiuxiuejar, així, quieta, ara no et moguis. Vaig

portar la meua respiració a tot el cos per trobar l'equilibri en aquella incòmoda postura que m'havia atrapat una cama. Passada una estona vaig deixar de sentir-la però tot i així no em vaig moure ni un mil·límetre. No volia fallar-li el primer dia. Ramon va pintar durant diverses hores i jo vaig acabar quedant-me adormida.

Posar per a Ramon es va convertir en la part més bonica i enriquidora de la meua vida. M'encantava el resultat del nostre treball i ens vam obrir completament l'un a l'altre. Em parlava de la seva dona, Anie, una dona de bellesa serena a la qual adora va per sobre de tot. De les seves paraules vaig deduir que seguien enamorats i que estimar fins al final la mateixa persona era possible, fins i tot als vuitanta. Em va expli-

car coses sobre Dalí, per a qui havia treballat pintant els fons d'alguns dels seus quadres. Em va parlar de París, de la bohèmia, i del període en què va viure a Amèrica. I aviat va començar a preguntar-me per la meua vida.

Jo sortia amb un jove actor que em tornava boja. Kike vivia al límit i em deia coses rares amb un alt contingut filosòfic com: «la casa és la tomba!». A mi, que estava feliç al meu apartament amb olor d'encens i amb les meves dues gatetes, Lula i Rita, aquella frase m'ocasionava un fort conflicte interior. Kike em resultava tan indesxifrabable com inabastable.

Ramon em va aconsellar que el deixés, però no li vaig fer cas.

Un divendres, quan ja anàvem pel tercer quadre, un retrat de colors ataronjats en el qual lluïa un vestit de ratlles verticals grogues i verdes, Ramon va dir que no es trobava bé. Va ser llavors quan em va explicar que tenia càncer d'estómac i que li feia vergonya que els altres escoltessin els sorolls de la seva panxa. Va somriure i va afegir que amb mi, en canvi, se sentia molt còmode. Per això posa els quaranta a tot volum, vaig pensar, per silenciar el seu estómac. Aquell dia vam acabar abans d'hora.

Durant el cap de setmana, Kike em va deixar. Jo estava en plens exàmens de fi de carrera. Recordo que mentre estudiava les llàgrimes em feien bassals als apunts.

Dilluns vaig pujar a casa de Ramon amb el cor trencat, disposada a explicar-li el que havia passat i a trobar una mica de refugi en els seus savis consells.

Anie, la seva dona, em va rebre amb afecte. Tenia la cara desencaixada. Ramon ha mort, va dir, però abans de morir ha insistit que et donés això. Va allargar la mà i em va lliurar un sobre blanc que contenia els diners del mes, i en el qual estava escrita la paraula angelet. Abans de girar-se i deixar-se envoltar pels braços de la seva filla, em va donar les gràcies. Gràcies, per què?, vaig preguntar confosa. Gràcies a tu ha pogut fer el que més li agrada, ha pogut pintar fins al final. Ell deia que tu eres el seu angelet. La vaig abraçar, i vaig sortir corrent d'aquella casa amb el cor en un puny i amb la certesa d'haver viscut una cosa tan trista com bella, una cosa que algun dia, potser, seria capaç de compartir amb els altres.